2019

SANSKRIT

(Major)

Paper : 5.1

Full Marks : 60

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following questions in brief : 1×7=7

(a) What is the metre (छन्दस्) of the *Indrasūkta* (Ṛv., 2.12)?

(b) What is the case-ending (विभक्ति) in मह्ना in नृम्णस्य मह्ना स जनास इन्द्रः?

(c) What is the meaning of the word 'समत्सु' in संवृक् समत्सु स जनास इन्द्रः?

(d) Who is the seer (ऋषि) of the *Devīsūkta* (Ṛv., 10.125)?

(e) Disjoin the word 'अहमश्विनोभा'.

(f) Who is the deity (देवता) in the *Saṁjñānasūkta* (Ṛv., 10.191)?

(g) What is the root in the word 'उपासते'?

2. Explain in Sanskrit any *two* of the following Ṛks, mentioning the name of the ऋषि, the छन्दस्, the देवता and the विनियोग in each case : 5×2=10

(a) यः पृथिवीं व्यथमानामदृंहद्
यः पर्वतान् प्रकुपिताँ अरम्णात्।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो
यो द्यामस्तभ्नात् स जनास इन्द्रः॥

(b) अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चरा-
म्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः।
अहं मित्रावरुणोभा बिभ-
र्म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा॥

(c) समानो मन्त्रः समितिः समानी
समानं मनः सह चित्तमेषाम्।
समानं मन्त्रमभि मन्त्रये वः।
समानेन वो हविषा जुहोमि॥

3. Write grammatical notes on any *four* of the following : 2×4=8

जनासः ; जजान ; रुद्रेभिः ; मित्रावरुणा ; व्यदधुः ; जुहोमि।

4. Discuss the greatness of Indra as delineated in the *Indrasūkta* of the *Ṛgveda* (2.12). 10

Or

Write a note on the significance of the *Saṁjñānasūkta* of the *Ṛgveda* (10.191)

5. Translate into English any *one* of the following : 5

(a) असंबाधं बध्यतो मानवानां
यस्या उद्वतः प्रवतः समं बहु।
नाना वीर्या ओषधीर्या बिभर्ति
पृथिवी नः प्रथतां राध्यतां नः॥

(b) विश्वंभरा वसुधानी प्रतिष्ठा
हिरण्यवक्षा जगतो निवेशनी।
वैश्वानरं बिभ्रती भूमिरग्नि-
मिन्द्रऋषभा द्रविणे नो दधातु॥

6. Write a note on the contents of the *Bhūmisūkta* (Av. 12.1.1—10), prescribed as your text. 10

7. Explain fully the following (any *one*) : 10

(*a*) स हास्मै वाचमुवाद। बिभृहि मा पारयिष्यामि त्वेति कस्यान्मा पारयिष्यसीत्यौघ इमाः सर्वा प्रजा निर्वोढा ...।

(*b*) तमेव भृत्वा समुद्रमभ्यवजहार। स यतिथीं तत्समां परिदिदेश ततिथीं समां नावमुपकल्प्योपासाञ्चक्रे।

★★★